

Список використаних джерел

1. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми / Т. Гундорова. – К. : Грані-Т, 2013. – 548 с.
2. Поліщук Я. Постколоніальна трансгресія / Я. Поліщук // Питання літературознавства. – 2007. – Випуск 74. – С. 215 – 227
3. Саїд Е. Гуманізм і демократична критика / Едвард Саїд ; пер. з англ. А. Чапай. – К. : Медуза, 2014. – 144 с.
4. Саїд Е. Культура й імперіалізм / Едвард Саїд ; [3 англ. перек.: К. Ботанова, Т. Цимбал та ін.]. – К. : Критика, 2007. – 608 с.
5. Саїд Едвард В. Орієнталізм / Едвард В. Саїд ; Пер. з англ. В. Шовкун. – К. : Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. – 512 с.

Natalia Likhomanova

POSTCOLONIALISM STUDIES OF EDWARD W. SAID AS A METHOD OF TEXT'S INTERPRETATION

Summary. *The abstracts analyzed the methodology of American postcolonial studies by Edward W. Said becomes widespread in Ukrainian literary criticism as a strategy for reading fiction.*

Keywords: *Said, postcolonialism, orientalism, identity, other.*

ПОКОЛІННЯ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ В ЛІТЕРАТУРІ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ США

ВІРА ПРОСАЛОВА

*доктор філологічних наук,
професор кафедри теорії та історії
української і світової літератури
Донецького національного університету (м. Вінниця)*

Анотація. У статті з'ясовано причини, що після закінчення Другої світової війни змушували переміщених осіб з України перетинати океан. На основі історико-порівняльного і біографічного методів дослідження виявлено ступінь збереження національної ідентичності українськими письменниками-експатріантами, які на іншому континенті змогли себе творчо реалізувати, намагаючись розповісти світу про трагедію українського народу. Звернено увагу на невисокий ступінь адаптації таких авторів, як Василь Гайдарівський, Леонід Лиман, Михайло Ситник. Відзначено більшу адаптованість до американських реалій молодшого покоління літераторів, що сформувалося вже у США.

Ключові слова: еміграція, іммігрант, експатріант, національна ідентичність, діаспора, автор, герой.

*Кожен, хто прагне освоювати
чужий край і чужу культуру,
повинен шукати можливостей
заглибитись в іншу мову. У цьому
полягає перелом, якого не уникнути
і який повинен допомогти
вилікуватись, якщо людина хоче
вижити в нових умовах*

Ганс-Георг Гадамер

Постановка проблеми та її значення. Після Другої світової війни переміщені особи, які не хотіли повертатися в СРСР, виїздили до США, Канади, Австралії, щоб лише уникнути репатріації. В очікуванні рішення репатріаційних комісій вони ретельно приховували все, що було пов'язано з попереднім – радянським – періодом життя: свої документи, походження, родинні зв'язки, час і місце народження...

Причин для цього, як зауважував Ігор Качуровський, було достатньо: «Хто задля особистої безпеки (були випадки викрадень і таємничих зникнень письменників), хто – щоб не наражати на репресії залишених членів родини» [1, с. 515]. Думку вченого підтверджує, наприклад, доля Олеса Квітненого, який був схоплений у німецькому таборі Флензбург радянськими військовослужбовцями і пропав безвісти...

Загрозою життю пояснювалася і характерна для того часу злива вигаданих імен, за якою нелегко було розпізнати справжні. Так, Роман Купчинський друкувався під такими літературними іменами і криптонімами, як Мусій Гак, Чіпка Галант, Галактіон Чіпка, Доля Мирон, Мирон-Доля, Роман К., Харко, Учасник, Зиз, Рома, Р. К., Г. Ч., М. Д., Т. С. та ін.; Василь Гришко приховувався під такими, як Віктор Гринько, В. Віго, Гривас, В. Г. та ін.; Василь Чапля представляв себе як В. Чапленко, В. Гірчак, В. Світайло, В. Ватрослав, В. Кириленко, В. Кубанець, В. Недолюбень, Гедзь, Вс, Вч, ВЧ-о та ін. Переслідувані владою українські літератори, щоб уникнути репатріації, змінювали прізвища, вигадували собі біографію, що помітно різнилася від справжньої. Емма Андієвська і Віра Боднарук, скажімо, і зараз ретельно приховують біографічні деталі, обмежуючись якимись маловірогідними дитячими спогадами, творячи, по суті, художній, а не достовірний життєпис. Леонід Лиман і Вадим Лесич загалом намагалися уникати будь-яких розмов про своє минуле. Василь Гайворонський для того, щоб не наражати родину на небезпеку, попросив секретарку бургомістра замінити кілька літер у його прізвищі, тому і став за кордоном Гайдарівським. Таким чином йому вдалося уникнути примусового повернення в Україну, а родина, що лишилася в Костянтинівці на Донеччині, хоч і зазнала обшуків після появи гасла про письменника в «Енциклопедії українознавства» (за редакцією В. Кубійовича), проте вціліла.

Актуальність і завдання статті. Про представників покоління Другої світової війни, які в повоєнний час продовжили творчу діяльність у США, відгукувалися насамперед літературознавці діаспори: Володимир Біляїв, Григорій Костюк, Богдан Кравців, Ігор Качуровський, Іван Кошелівець, Іван Боднарук, Лариса Залеська-Онишкевич, Богдан Романенчук, Василь Чапленко, Юрій Шевельов. Ці відгуки зумовлювалися появою резонансного твору, проте не набули

системного характеру, тому і до сьогодні література української діаспори цього періоду лишається не тільки належним чином не оціненою, а й недоступною материковому читачеві, незважаючи на певні зрушення, що спостерігалися у зв'язку з відвідинами України самими літераторами (йдеться про Святослава Гординського, Уляну Любович-Старосольську, Володимира Біляїва, Юрія Косача та інших авторів). З метою презентації невідомих у нашій країні постатей, популяризації їхнього багатющого доробку, повнішого охоплення творів було впорядковане довідкове видання «Українська діаспора: Літературні постаті, твори, біобібліографічні відомості» [2], що містило більше ніж дев'ятсот словникових статей про письменників-емігрантів.

Актуальність статті зумовлюється тим, що література українських експатріантів у США до сьогодні вражає кількістю імен, розмаїттям творчих індивідуальностей, ідейно-естетичних пошуків авторів, які відчували озонний дух творчої свободи. Оптимістичний прогноз Володимира Державина («Не підлягає сумніву, що наш літературний процес здатний повновартісно розгортатись і в суто еміграційних умовах...» [3, с. 29]), сформульований на підставі огляду літературного процесу 1945-1947 років, підтвердився.

Мета цієї статті полягає у виявленні причин, що спонукали переміщених українців їхати одразу по війні до США, з'ясуванні того проблемно-тематичного кола, яке вони актуалізували в художніх творах, визначенні, як ступінь адаптації до інонаціональних умов праці позначився на наслідках їхньої творчої діяльності. В укладеному Ігорем Качуровським реєстрі літераторів – представників покоління Другої світової війни – названо чимало імен: Володимира Біляїва, Олексу Веретенченка, Олега Зуєвського, Олексу Ізарського, Володимира Кримського, Леоніда Полтаву, Миколу Понеділка, Михайла Ситника, Олександра Смотрича, Оксану Соловей, Яра Славутича, Остапа Тарнавського, Ганну Черинь, Володимира Шелеста та багатьох інших, однак обмежимо коло спостережень, зосередивши увагу лише на тих, хто потрапив до США.

Проблематика творів українських письменників-експатріантів. Після Другої світової війни до США прибули ті, чий погляд не збігався з офіційним курсом СРСР: учасники національно-визвольних змагань 1918-1920 років (Євген

Маланюк, Іван Лютий-Лютенко, Фотій Мелешко, Михайло Дорошенко), колишні січовики (Левко Лепкий, Роман Купчинський, Михайло Островерха), члени ОУН (Богдан Кравців, Степан Голяш, Нестор Процик, Микола Дейчаківський, Максим Скорубський), бійці УПА (Іван Йовик, Степан Федорівський, Іван Дмитрик, Іван Хміль), діти репресованих чи переслідувані владою особи (Володимир Куліш, Василь Гайдарівський, Василь Гришко, Леонід Лиман, Григорій Костюк, Юрій Лавріненко, Михайло Воскобійник, Василь Чапленко) та багато інших. «Недостріяні» українці, як згадувала Любов Дражевська [4], для виживання бралися за будь-яку (хоч і мізерно оплачувану) працю: фарбували паркани, прибирали помешкання, вантажили тощо. Микола Понеділок, скажімо, то продавав морозиво, то мив посуд у ресторані, Василь Чапленко прибирав у шпиталі, Юрій Косач водив баржі в Каліфорнії.

В екстремальних умовах чужини українці, щоб не втратити зв'язку з батьківським краєм, прагнули реалізувати себе за допомогою художнього слова. У США в повоєнний час продовжили творчу діяльність дебютанти 20-х років (Євген Маланюк, Оксана Лятуринська, Олекса Стефанович, Наталя Лівницька-Холодна), емігранти із Західної України (Святослав Гординський, Левко Лепкий, Володимир Баратура, Богдан Кравців, Богдан Нижанківський), втікачі від «радянського» раю: Василь Гайдарівський, Василь Барка, Леонід Лиман, Докія Гуменна, Григорій Костюк, Юрій Лавріненко. Перелік, без сумніву, не повний хоча б тому, що про молодше покоління, яке вже зі своїм творчим амплуа визначилося за океаном, слід говорити окремо, адже воно швидше і легше адаптувалося до нових обставин, ніж літератори старшого покоління, які добре пам'ятали минуле, мали значний життєвий досвід, але не могли швидко засвоїти мову, освоїтися в чужій країні. На думку Лариси Залеської-Онишкевич [5], жахи Другої світової війни відсунули на другий план у їхній творчості картини Голодомору 1933 року.

У вільній країні українські експатріанти творили художню візію тоталітарної дійсності: Василь Барка – в романах «Рай» і «Жовтий князь», Докія Гуменна – в тетралогії «Діти Чумацького Шляху», оповіданнях «Куркульська віля», «Кришталь», Василь Чапленко – в оповіданнях «Зойк», «М'я-

созаготівлі», Іван Смолій – в оповіданні «Чорний кіт», Тодось Осьмачка – в повістях «План до двору», «Ротонда душогубців», Василь Гайдарівський – в оповіданнях «Чортове колесо», «Щастя» і «Непрошений гість», Людмила Коваленко – в п'єсі «Домаха». Відтворення жахливих сторінок українських реалій – примусової колективізації, розкуркулення, вивезення до Сибіру, репресій – фізично виснажувало літераторів, як зізнавався, скажімо, Василь Барка, працюючи над романом «Жовтий князь», адже подумки змушувало повертатися в недавнє минуле і ще раз його пережити. Засоби експресіоністичної поетики, до якої вдавалися Тодось Осьмачка, Василь Софронів-Левицький та інші літератори, відповідали потребам часу.

Літератори зображували не лише суспільно-політичні катаклізми, а й психологічні зміни, що відбувалися з людьми в тоталітарній державі. Недовіра, страх, байдужість – такі наслідки геноциду. Українські експатріанти переконували читачів, що тоталітарний режим насаджував ворожнечу навіть між рідними людьми, руйнував родинне життя, призводив до знищення цвіту нації. «Відвертість і щирість емігранта, що живе на поселенні в демократичній країні, – наголошував Роман Гром'як, – не може за морально-політичними наслідками зрівнятися з відвертістю і щирістю підневільного митця» [6, с. 250]. Володимир Куліш (син репресованого драматурга Миколи Куліша), наприклад, долею безпритульних дітей у повісті «Пацани» показав наслідки дії каральної машини, що не змогла, проте, витравити з підлітків природного оптимізму і любові до України.

Для більшості українських літераторів чужина стала тим життєвим простором, що давав творчу свободу і, відповідно, можливість реалізуватися, як це змогли продемонструвати Василь Барка, Вадим Лесич, Богдан Кравців, Святослав Гординський, Роман Купчинський, Микола Понеділок, Василь Чапленко, Марта Струтинська, Остап Тарнавський, Зосим Дончук, Юрій Буряківець, Анатоль Юриняк та багато інших літераторів. Докія Гуменна, наприклад, після переслідування і цькування в Україні виявила у США неабияку творчу продуктивність – навіть в умовах відсутності налагодженої книготоргівлі, зацікавленої читацької аудиторії. Розпорошення вихідців із України по світу, звичайно, призвело до зниження попиту на книжки. «Все це переплутане, позмі-

шуване, перевернуте свідчило, що ніхто тут уже українською книжкою не цікавиться, – підкреслював Зосим Дончук у романі «Будинок 1313». – Старі емігранти разом із дітьми перейшли на англomовне читання, а нові ще не знають стежки до бібліотеки» [7, с. 38]. І в цьому твердженні була значна доля правди, адже емігранти хоч і виявляли спроби самоорганізації, однак усе більше потрапляли під вплив процесів асиміляції, що підтверджують англomовні спроби, наприклад, Юрія Тарнавського, Маргарити Борзаківської-Медведюк та інших.

«Письменники-експатріанти, хоча й прагнуть порвати з національним каноном, – вважає Галина Сиваченко, приносять в еміграцію традиції і здобутки власної культури. З іншого боку, вони збагачують рідну культуру, навіть перебуваючи поза її межами...» [8, с. 253]. Згадаймо, що свої найкращі твори такі відомі письменники, як Данте Аліґ'єрі, Адам Міцкевич, Семюель Беккет, Ежен Іюнеско, Володимир Набоков, Йосип Бродський, Чеслав Мілош, створили в еміграції, що змушувала їх із відстані – як географічної, так і часової – оцінювати пережите, гостро відчувати проблеми національного буття, виразно бачити ментальні особливості, усвідомлювати свою іншість та інакшість у чужомовному світі.

Творча діяльність – усупереч постійним пошукам роботи, житла, зрештою, ґрунту під ногами, непевності в завтрашньому дні – давала літераторам можливість плекати національний духовний світ, осмислювати набутий життєвий досвід, творити іншу – художню – реальність. Юрій Шевельов на основі зіставлення літературно-мистецького життя в діаспорі та Україні прийшов до висновку: «А насправді є в сучасні два малі ми – одне на Україні, друге поза нею. Статистично ці два малі ми – одне на Україні, друге поза нею. Статистично ці два ми, скажімо, ми1 і ми2, не співмірні, це слон і цуцик, але в сенсі культурних вартостей ця нерівність меншає. Позаукраїнські-бо українці мали більший відсоток інтелігенції і вільного таланту і створили більшу на одиницю людності суму культурних вартостей» [9, с. 63].

Повоєнний період у творчості експатріантів пов'язаний зі спробами згуртувати зусилля розпорошених по світу митців, зі створенням і діяльністю Об'єднання українських письменників «Слово», виданням його збірників, організа-

цією літературних заходів. Об'єднання українських письменників «Слово» ставило за мету «сприяти розвиткові незалежного українського письменства, літературно-мистецької критики й теорії та зв'язку літератури з читачем» [10, с. 43]. Однойменний збірник популяризував найпомітніші художні твори та літературно-критичні розвідки вчених діаспори.

На продуктивності праці письменників позначилися невлаштованість побуту, неможливість зосередитися (у зв'язку з потребою заробляти) на творчій діяльності, міжгрупові й міжособистісні непорозуміння (скажімо, між Ю. Шевельовим і Ю. Лавріненком, Г. Журбою і З. Дончуком). «Це вже третій раз я [тобто Докія Гуменна. – В. П.] виходжу зі «Слова», – занотувала письменниця 12 грудня 1965 року. – Перший раз – через Лавріненка. Другий – через «Рибі» Андіївської зі знаком «Слова». За третім разом – Дончук. Це не приватна, а принципова справа. Я заступилася за Журбу проти Дончуківського хуліганства. За це поплатилася коштом членства у «Слові», а не Дончук» [11, с. 61-62]. Крім того, пошуки коштів на видання книжок, відсутність налагодженої книготоргівлі призводили до того, що письменник був змушений дбати ще й про розповсюдження власних творів.

Для частини українських письменників чужина виявилася згубною: Василя Гайдарівського, Леоніда Лимана, Михайла Ситника, Петра Карпенка-Криниці. Схильні до рефлексій автори не відчували міцного ґрунту під ногами, не могли звикнути до чужомовного оточення, іншої ментальності. Гіркий життєвий досвід Василя Гайдарівського виявився, наприклад, в оповіданні «Сенсація знічев'я», головним героєм якого був Василь, зайнятий пошуками роботи у США. Ця обставина підтверджує, що прототипом цього героя був сам автор, який не одразу освоївся на чужому континенті, важко адаптувався до обставин. Людина чутлива, сентиментальна, дещо обережна, герой одразу ж викликав подив у місцевих мешканців, бо відмовився під'їхати з незнайомцями, розчулено шукав у траві куцї полину чи дерев'ю, аби на повні груди вдихнути знайомі з дитинства степові пахощі. Тому чутка про дивного подорожнього випереджала його прибуття. Для американців, які звикли власним авто їздити навіть на невеликій відстані, він здавався просто диваком. Непристосованість героя до нових реалій, несумісність української ментальності й американського

способу життя знайшли вияв у творі, відбиваючи життєвий досвід автора, який виріс і сформувався в Україні.

Виявом останньої волі В. Гайдарівського стала повість «Спокута», надрукована майже через двадцять років після написання за кошти дружини письменника Софії Пилипенко. Однією з головних у повісті була проблема спокутування гріха, що набуває масштабного виміру – як спокути всього народу («...Ми не змогли скористатися з обставин. І тому наш народ тепер спокутує» [12, с. 7]). Провинний народ втрачає своїх найкращих синів і доньок, бо не використав свої можливості, не знайшов виходу з неволі. Остання розмова Степана Солода з сином Миколою, після якої батько раптово зник, прояснює особливості родинних взаємин: батьки в розмові з дітьми намагалися уникнути небезпечних тем, щоб не перекласти на них відповідальність за свої вчинки, тому молодше покоління не розуміло старше, мусило лише здогадуватися про минуле батьків, їхні погляди на політику партії. Це призводило до недовіри між найближчими людьми.

Письменник показує, як невинні діти розплачуються за гріхи батьків, які зрадили свої юнацькі захоплення і пристосувалися до нелюдських обставин, тепер приносять у жертву ненажерній репресивній машині найдорожче – своїх дітей. Головний інженер копальні – Юліян Доценко – сподівається врятуватися від репресій, донісши спочатку на свого безпосереднього керівника, а згодом і на сина, який необережно виклав йому свої міркування про владу, що здалися батькові провокацією. Усвідомлення дружиною і донькою Вірою ганебності поведінки Юліяна Доценка змушує їх рішуче діяти, щоб покарати винного його ж методами. Замкнуте коло доносів намагався розірвати син репресованого Микола Солод, який відчув, як після арешту батька все тугіше навколо горла затягувалася петля, адже навіть кохана дівчина виявилася звичайнісінькою донощицею. Проте в особі Віри Доценко він знайшов розуміння і підтримку, тому, незважаючи на загальну гнітючу атмосферу недовіри і страху, вірить у майбутнє.

Повість підтверджує, що йдеться і про спокуту автора-творця перед своєю малою батьківщиною – Донбасом, де відбувається дія. Описуючи краєвиди цього куточка України, його балки, терикони, що поросли споришем, степові простори, письменник переконував, що нічого милішого

його серцю немає і не може бути. «Не дивись, Грицю, на Донбас як на російську провінцію, а дивись на нього як на серце України, будь, Грицю, чесним онуком свого діда-запорожця, пиши мовою народу, йому віддай свої здібності», – радить Григорієві Баглюку свідомий українець Олекса Безпалько. Позиція цього героя близька авторській, адже він, виходець зі степового краю, лишився національно свідомим до кінця – всупереч усім обставинам.

Згаданий у творі Василь Гайдамака – персонаж повісті про шахтарів «Пугачівська рудня» – мав автобіографічну основу: помітні збіг імені й подібність прізвищ письменника та його героя. Сам В. Гайдарівський вважав свої художні твори «автобіографією», маючи на увазі художнє осмислення ним добре знаного чи самим пережитого. Своїм баченням трагічних подій в Україні, наслідків Голодомору та репресій він спокутував свою безвинну провину перед Україною та своєю родиною, що довгий час не знала про його долю.

Художня діяльність на чужині була формою вільного волевиявлення, дозволяла літераторам зберігати національну ідентичність. Для діаспори, вважає Б. Савчук, як «маргінального прошарку українського етносу властива подвійна або й навіть потрійна етнічна самосвідомість, що формується внаслідок постійного проживання в іноетнічному середовищі» [13, с. 269]. Письменники української діаспори ідентифікували себе з кількома етносами, особливо в таких країнах, як Канада чи США. З одного боку, творчість українських літераторів-емігрантів дозволяла виявити ступінь збереження їхньої національної ідентичності, з іншого – рівень адаптації до інонаціонального середовища, вплив на інші етнічні групи. Згадаймо, наприклад, Патрицію Воррен, американку ірландського походження, яка обрала псевдонім Патриція Килина і видала у США три збірки віршів українською мовою: «Трагедія джмелів», «Легенди і сни», «Рожеві міста». Марія Ревакович так характеризувала її появу: «Килина за напрочуд короткий час вивчила українську мову і, не без відчутної зневаги до мейнстріму американської культури, обрала саме її як засіб свого творчого самовираження. Вона свідомо обрала статус Іншого у власній країні, ніби святкуючи свою інакшість...» [14, с. 169-170]. Твори письменниці підтверджують, що не лише митці країни поселення впли-

вали на представників української діаспори, а й вихідці з України – на творчу еліту цих країн.

Творчість українських письменників-експатріантів цікава незаангажованістю художнього відтворення подій, осмисленням наслідків тоталітаризму, уроків Другої світової війни. У США експатріанти продовжили обірвані лінії розвитку українського мистецтва, протистояли імітаційним тенденціям у радянській літературі. Проте в літературному процесі США українські автори лишалися маргіналами, адже писали українською мовою, відбивали національний духовний світ, відтворювали американські реалії очима чужинців.

Список використаних джерел

1. Качуровський І. Покоління Другої світової війни в літературі української діаспори / Ігор Качуровський // Променисті славети: лекції, доповіді, статті, есеї, розвідки. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – С. 514–531.
2. Українська діаспора: Літературні постаті, твори, біобібліографічні відомості / Упоряд. В. А. Просалової. – Донецьк : Східний видавничий дім, 2012. – 516 с.
3. Державин В. Три роки літературного життя на еміграції / В. Державин. – Мюнхен : Академія, 1948. – 30 с.
4. Дражевська Л. Перші кроки «недостріляних» українців у повосенній Америці (Очима свідка) / Любов Дражевська // Слово і час. – 1991. – Ч. 10. – С. 28 – 34.
5. Залеська-Онишкевич Л. Голодомор у драмі і тема обвинувачення / Л. Залеська-Онишкевич // Текст і гра. Модерна українська драма. – Нью-Йорк – Львів : Літопис, 2009. – С. 65–74.
6. Гром'як Р. Еміграція і художня література: грані, проблеми і методи дослідження / Роман Гром'як // Гром'як Р. Давне і сучасне: Вибрані статті з літературознавства. – Тернопіль : Лілея, 1997. – С. 247–251.
7. Дончук З. Будинок 1313: роман / Зосим Дончук. – Філадельфія: [Б.В.], 1964. – 296 с.
8. Сиваченко Г. М. Пророк не своєї вітчизни. Експатріантський «метароман» Володимира Винниченка: текст і контекст / Галина Сиваченко. – К. : Альтернативи, 2003. – 280 с.
9. Шевельов Ю. Вибрані праці: У 2 кн. / Юрій Шевельов. – Кн. II. Літературознавство / Упоряд. І. Дзюба. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 1151 с.

10. Тарнавський О. З'їзд українських письменників «Слово» в Торонто / Остап Тарнавський // Літературна Україна. – 1990. – 23 серп.

11. Відділ рукописних фондів і текстології Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України / Щоденники Докії Гуменної. – Ф. 234. – Од. зб. 9. – Арк. 61–62.

12. Гайдарівський В. Спокута / Василь Гайдарівський. – Філадельфія: Накладом С. Гайдарівської, 1991. – 253 с.

13. Савчук Б. Українська етнологія / Б. Савчук. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2004. – 562 с.

14. Ревакович М. Самовигнання і гомосексуальність: конструйовані цінності іншості Патриції (Килини) Ворен / Марія Ревакович // Persona non grata: Нариси про Нью-Йоркську групу, модернізм та ідентичність. – К. : вид-во «Часопис „Критика”», 2012. – С. 167–177.

Vira Prosalova

GENERATION OF THE WORLD WAR II IN THE UKRAINIAN LITERATURE OF THE USA DIASPORA

The article highlights the reasons that made displaced individuals from Ukraine cross the ocean after the Second World War. The comparative and historical, as well as the biographical research methods reveal the degree of the national identity retention by the Ukrainian expatriate writers who managed to fulfil themselves in creativity on another continent, trying to tell the world about the tragedy of the Ukrainian people.

Attention is paid to the low degree of adaptation of such authors as Vasily Haydariivsky, Leonid Lyman, Michael Sitnik. It's specified that the younger generation of emerging in the USA writers is more adapted to the reality.

Keywords: emigration, immigrant, expatriate, national identity, diaspora, author, hero.